

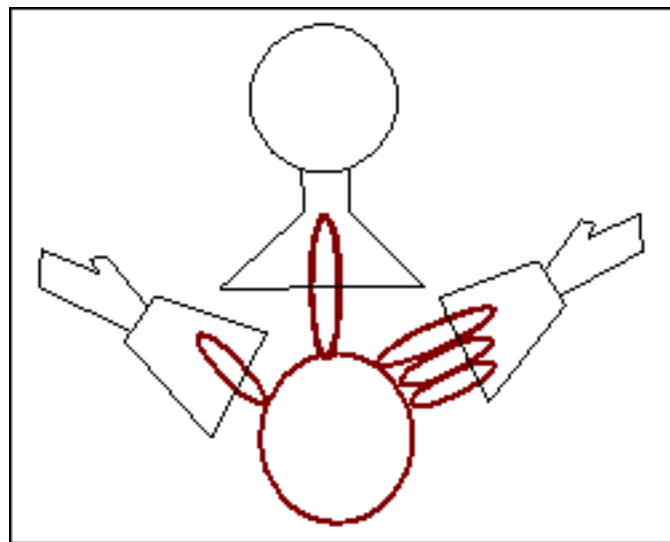
TITELLES

Abans de començar a construir els nostres titelles, hem buscat informació sobre les diferents tipologies que hi ha i el seu funcionament.

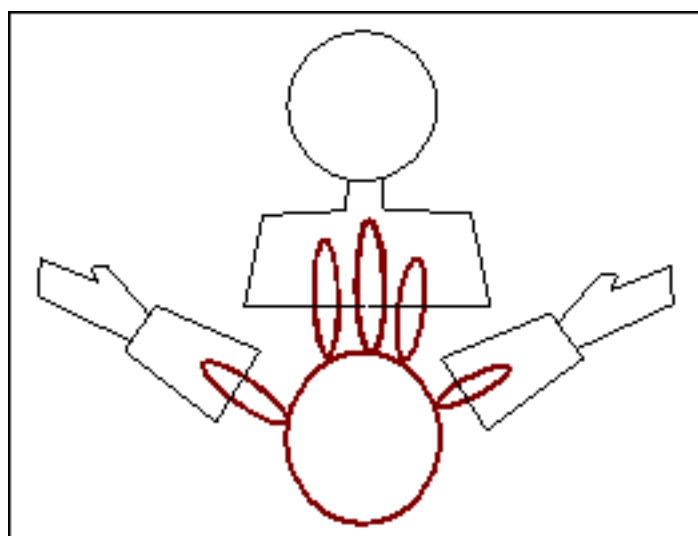
TIPUS DE TITELLES

DE GUANT: La mà es col·loca dins el vestit del titella, gairebé com un guant. Segons la manipulació hi ha diferents tipus:

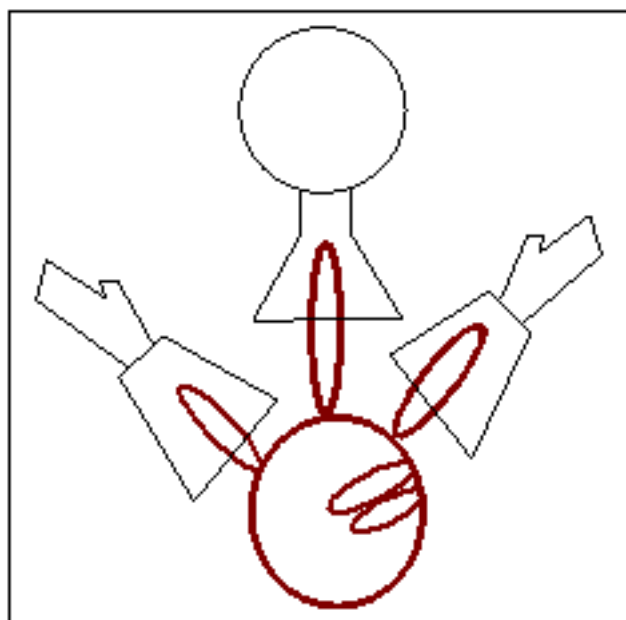
Guinyol o titella francès: Amb el dit índex s'aguanta el cap, amb el dit gros una mà i amb la resta, l'altra mà del titella.

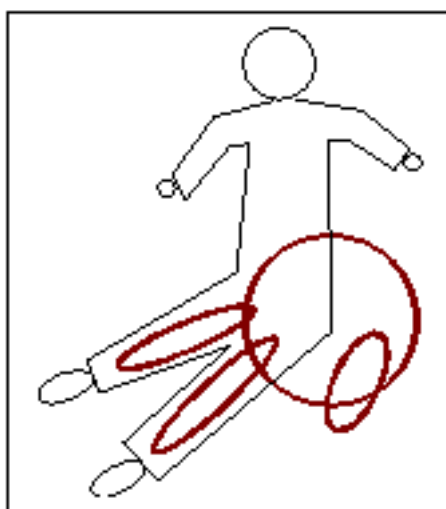
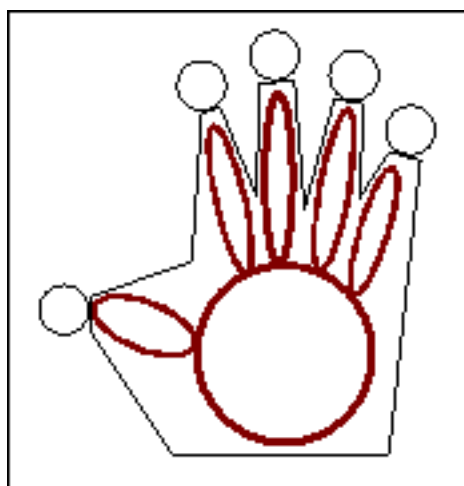
Putxinel·li o titella tradicional català: Durant molt de temps, a Catalunya, es feia servir una modalitat particular d'aquest titella, el cap del qual s'aguantava amb tres dits a la vegada (índex, cor, anular). I els altres dos dits (petit i gros), servien per moure els braços del titella. Antigament aquests titelles eren de fusta tallada, com petites escultures i pesaven molt.

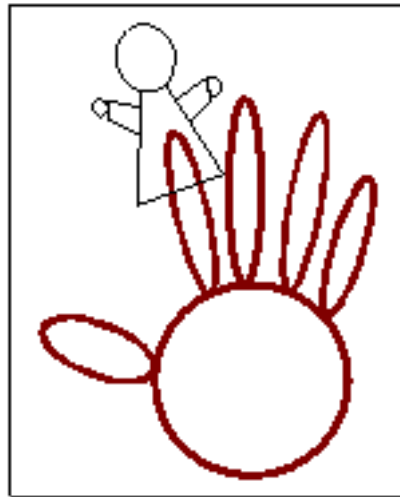
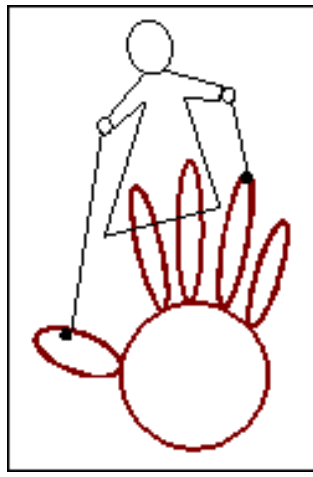

Punch o titella anglès: Amb el dit índex s'aguanta el cap i els dits cor i gros les dues mans del titella.

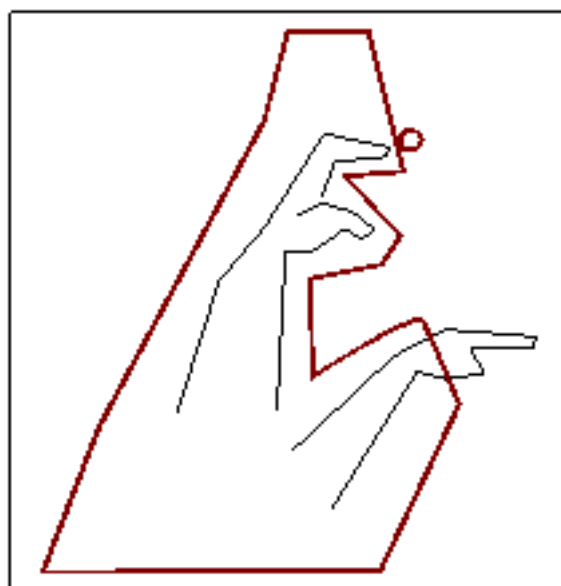

De dit: Petit titella de guant, que es calça en un sol dit on el cos té un sol moviment.

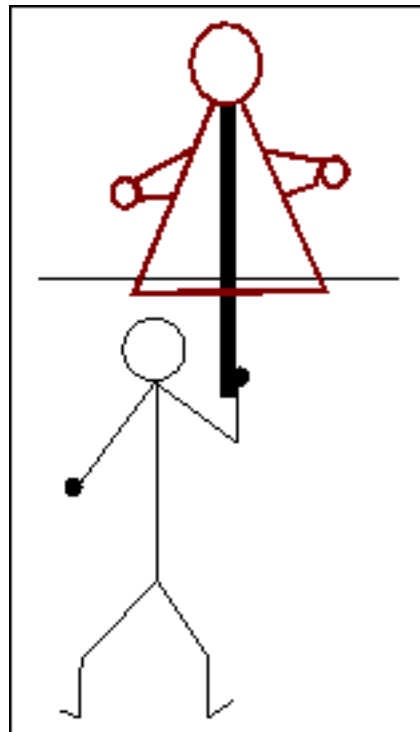
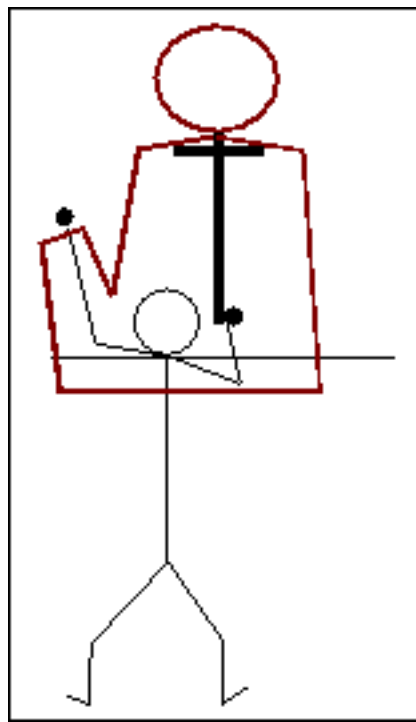

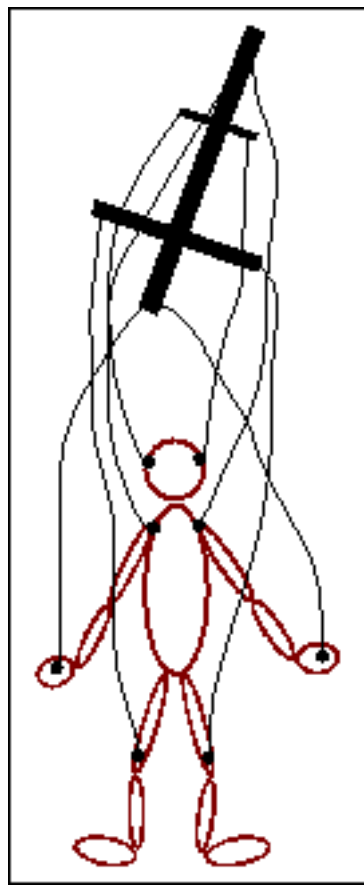
Muppet: És una simplificació del titella de guant, tota la mà està calçada en el cap del ninot, que obre i tanca la boca.

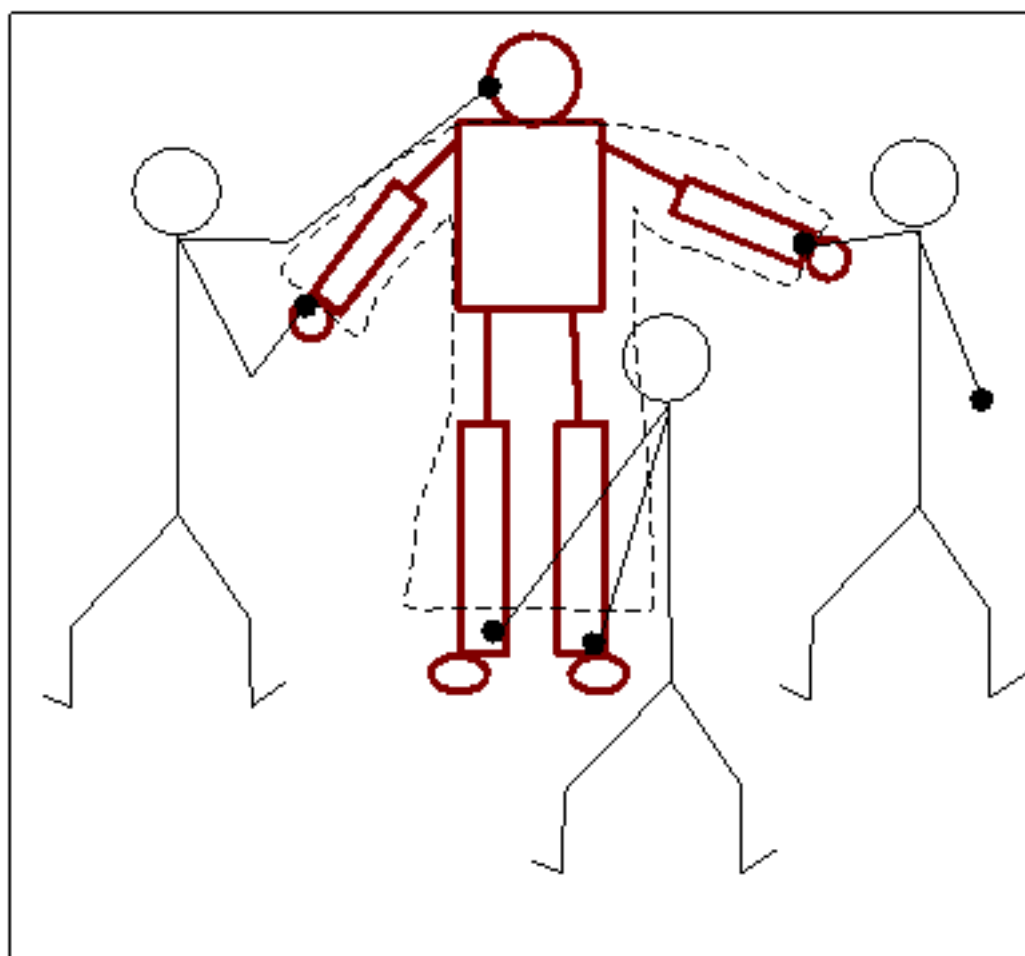
MAROTA I DE TIJA: És un titella manipulat amb una sola tija central. I la mà del manipulador pot ser la mà del titella. De vegades les mans del titella porten dues tiges.

TITELLA DE FIL O MARIONETA: Consisteix en un ninot articulat, que és manipulats per dalt, mitjançant fils que van a una creu de fusta que té el manipulador a la mà.

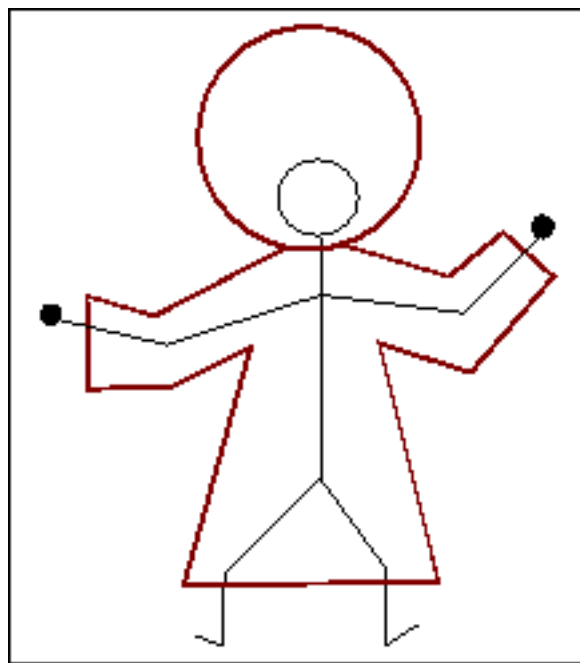
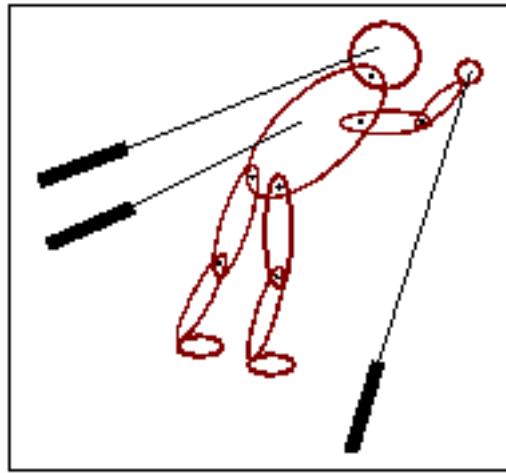

BUNRAKU: Aquesta és una tècnica japonesa; el ninot és d'una mida de dos terços de l'home, i manipulat per tres persones: el mestre (20 anys d'estudis), que manipula el cap i la mà dreta, i els ajudants (10 anys d'estudis) que manipulen el braç esquerre i les cames. Acompanyats per un músic que recita el text. També hi ha adaptacions per a un sol manipulador.

OMBRES: Són figures planes, armades sobre una tija, a vegades articulada, que col·locades darrere d'una pantalla i amb un focus de llum es transforma en teatre d'ombres. Quan s'apliquen, a més a més les mans,

parlem d'ombres xineses.

CAP-GROSSOS: Encara que normalment es fan servir per a les cercaviles i festes de carrer, es poden utilitzar en una representació com un titella més. El cos del manipulador es col·loca a l'interior del titella.

ANIMATRÒNICS: Titelles manipulats a distància, de vegades dirigits per ordinador i de vegades amb cables electrònics.

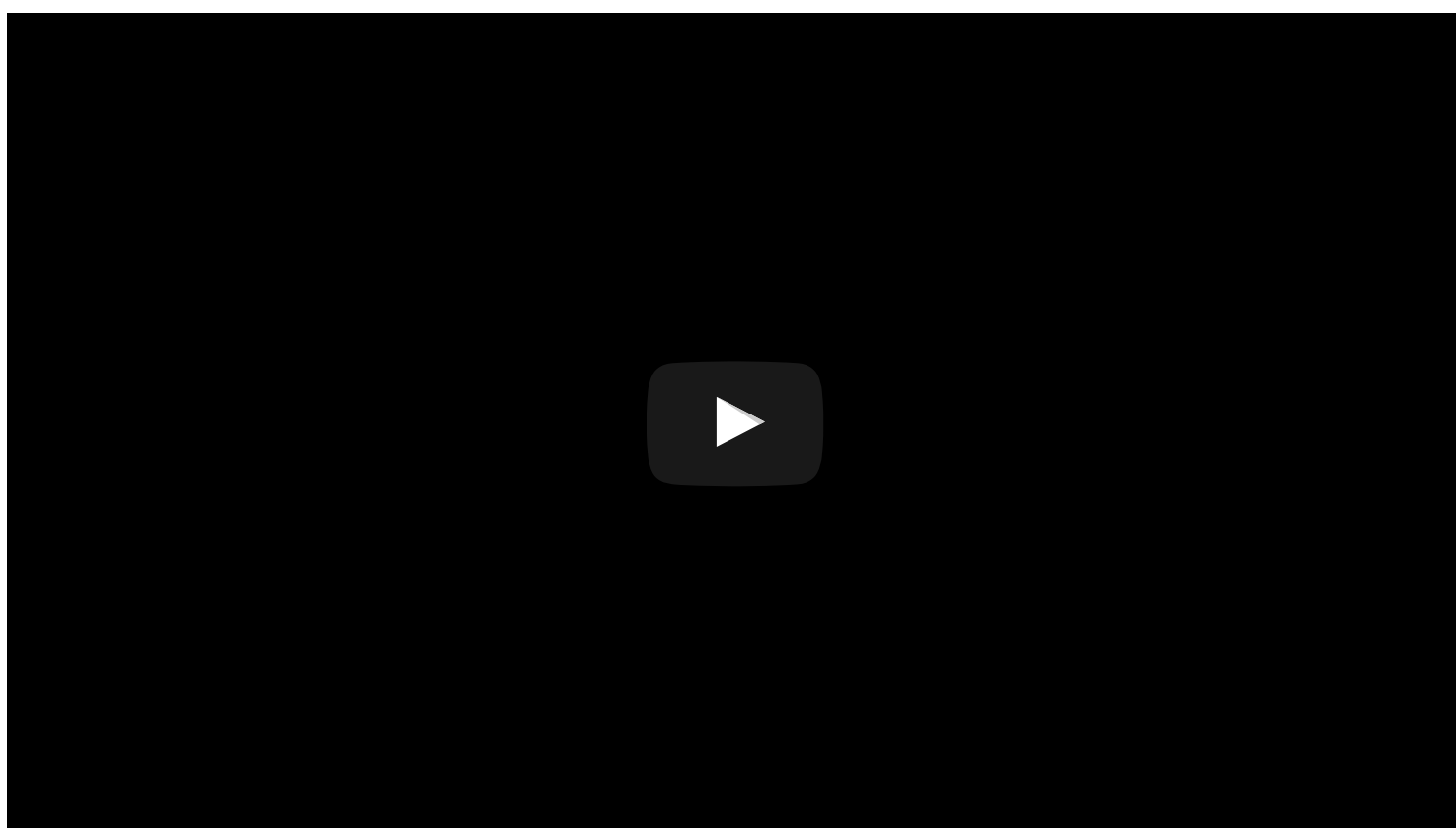
AUTÒMATS: Son titelles que van accionats per elements mecànics. No sempre cal el manipulador perquè es belluguin.

TITELLES DE VENTRILÒQUIA: Ventrilòquia, l'art de llençar la veu, és a dir, que qui parla ho fa de tal manera que el so sembla venir d'una distància o d'una font diferent del que està parlant. Normalment, el ventríloc – manté els llavis molt junts, quasi sense moure'ls – utilitza un titella per mantenir l'atenció del públic i augmentar la il·lusió de que el personatge és el que parla. Quan no fa servir el titella, el ventríloc utilitza algun objecte que, generalment agita, para atraure la nostra atenció mentre ell parla i aconseguir donar la il·lusió que vol.

Basant-se en aquestes tècniques principals es poden crear titelles mixtes. Per exemple, un titella de guant que el braç es manipuli amb una tija, etc

VIDEOS:

Després vam començar a mirar vídeos d'internet, per veure diferents maneres de fer titelles casolanes. Des de titelles de roba, fetes amb ampolles de plàstic, per saber fer el seu vestuari, les perruques...

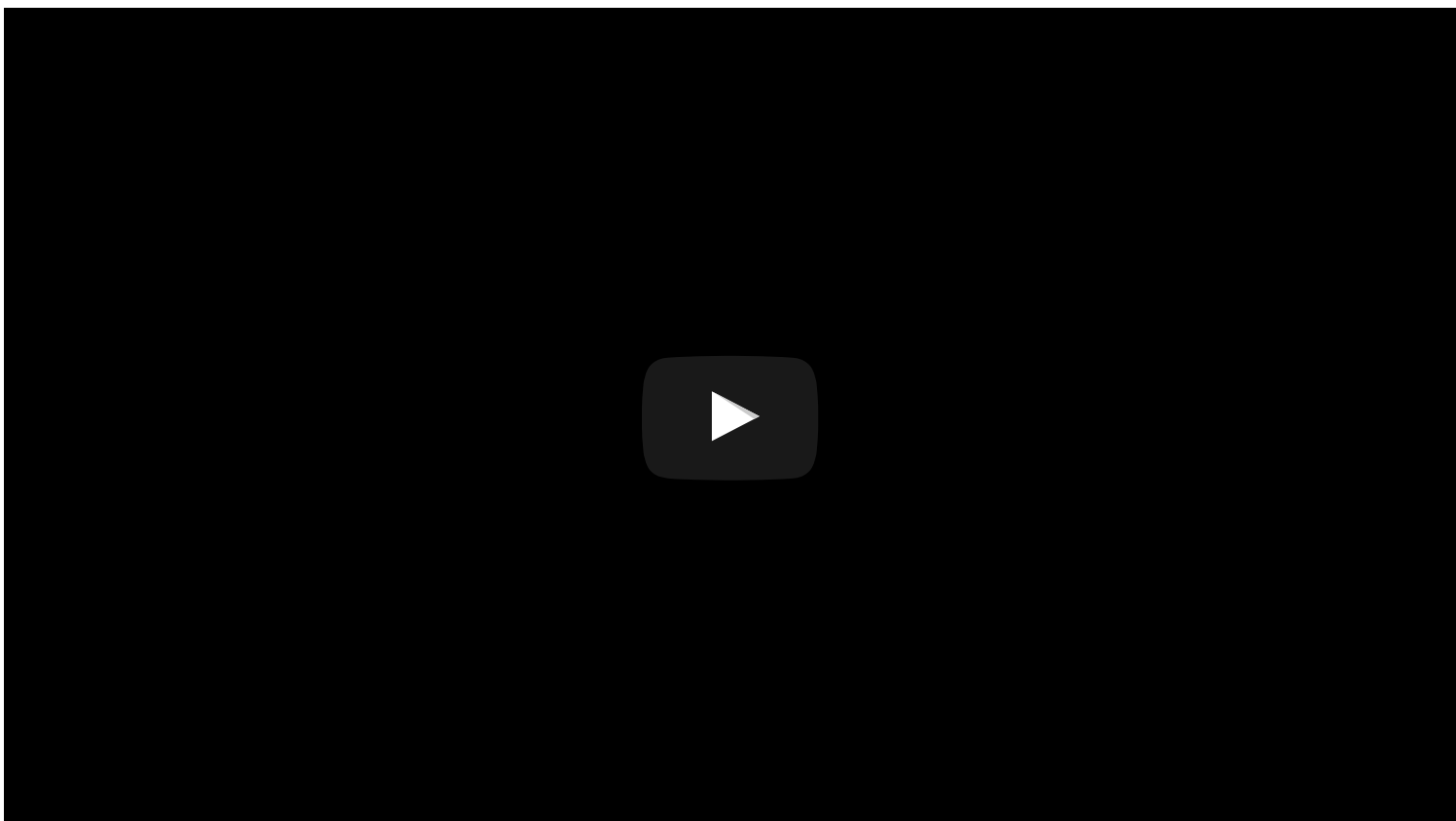

Vam arribar a la conclusió que els nostres titelles havien de tenir més o menys aquesta estètica:

Després de veure diferents tècniques i maneres de fer ninots i titelles ens vam decantar pel **muppet de gomaespuma**. Ens vam adonar que no era possible fer uns titelles tan elaborats com els de les fotografies anteriors. Per començar a orientar-nos vam veure els següents vídeos al YouTube del "Taller de Títeres" del Maestro Emilio Gómez Ozuna.

Per acabar d'aconseguir el nostre objectiu vam visitar al titellaire **Nartxi Azkargorta**, fundador de [Txo Titelles](http://www.txotitelles.com/es/) [\[http://www.txotitelles.com/es/\]](http://www.txotitelles.com/es/) . Ell ens va acabar de reafirmar que l'opció més assequible per a nosaltres era fer muppets. Com ja s'ha explicat breument amb anterioritat, un muppet és un titella que es manipula amb la mà i l'avantbraç. La mà s'introdueix al rostre del titella i el braç fa de tronc. Aquests titelles poden tenir braços. En el nostre cas era necessari que en tinguessin. Aquest tipus de titella és famós per la seva utilització al programa televisiu "Los Teleñecos" (en anglès, The Muppets).

En Nartxi ens va ensenyar el seu propi mètode per fabricar muppets (que no revelarem, ja que les plantilles dels titelles són el secret dels titellaires) . Ens en va fabricar un ràpidament mentre visitàvem el seu taller.

PROCÈS DE CREACIÓ D'UN MUPPET:

Recordem que explicarem el procés molt per sobre, sense entrar molt en detalls, per respectar el secret de l'artista que ens ha ensenyat el seu mètode.

1-Comencem agafant un tros de goma espuma i posant les plantilles a sobre, tot resseguint-les amb un permanent. Quan ja tenim les plantilles dibuixades, les retallem.

[<https://1.bp.blogspot.com/-Vw0dvl3j8-c/WBJqUC3CI0I/AAAAAAAAABD8/dqIjLqEqk2wK2NH6mnxGt2szM3aeXF-HwCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.57.10.png>]

[<https://3.bp.blogspot.com/-eyoKO2Cfses/WBJqUHChbOI/AAAAAAAAABD4/qIl91H1oakkjfdHD3rJeMaA4vgWdb-hLACLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.57.25.png>]

[https://1.bp.blogspot.com/-sCstbtOWD0w/WBJoxZ1B1qI/AAAAAAAAABDM/YkMvnZ39Y_sQw-ARpzDPdmb00Xacy2UdgCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.47.04.png]

2- Després amb cola de contacte resseguim tots els costats de cada peça de goma espuma i ho deixem reposar entre 10-15 minuts.

[[https://4.bp.blogspot.com/-](https://4.bp.blogspot.com/-QCIXgtXkTqM/WBJoz_zj9zI/AAAAAAAAABDg/gDwkvjKuMf8SfgjI5A3Rwegzcuth8Aj9ACEw/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.47.41.png)

[QCIXgtXkTqM/WBJoz_zj9zI/AAAAAAAAABDg/gDwkvjKuMf8SfgjI5A3Rwegzcuth8Aj9ACEw/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.47.41.png](https://4.bp.blogspot.com/-QCIXgtXkTqM/WBJoz_zj9zI/AAAAAAAAABDg/gDwkvjKuMf8SfgjI5A3Rwegzcuth8Aj9ACEw/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.47.41.png)]

[https://1.bp.blogspot.com/-KwJvT0gRjBA/WBJoz3JhKfI/AAAAAAAAABDc/glaHRr_9IRAmqt-d0-0xilc_DkL04fFxQCEw/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.47.43.png]

3- Quan ja està seca la cola, podem ajuntar les dues parts corresponents.

[https://1.bp.blogspot.com/-xnL14md_CKU/WBJp3QjLDTI/AAAAAAAAABDw/NvdvVi_IgFORVJdIXNsgazKNGveBNAHYQCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.55.12.png]

[https://2.bp.blogspot.com/-fuKOs_Bd48k/WBJp3fMo6cl/AAAAAAAAABD0/xakiU_8fZ3AQA0l1VG-G9diX1VF60Qa3QCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.55.14.png]

[https://3.bp.blogspot.com/-RGoS6_Z45sQ/WBJp3eKXhRI/AAAAAAAAABDs/AgQ5MEJSr2Awb3Xq2DmuO80Uq6Uwt3R-ACLCB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B22.55.19.png]

4- Has d'anar enganxant les parts succesivament en orde fins anar aconseguint l'estructura del titella.

[[https://4.bp.blogspot.com/-](https://4.bp.blogspot.com/-m1ULWfso9f0/WBJrVRjbwtI/AAAAAAAAABEI/ZjwERwenKAowdW27w73X6e92vN6e7KIEACLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.27.png)

[m1ULWfso9f0/WBJrVRjbwtI/AAAAAAAAABEI/ZjwERwenKAowdW27w73X6e92vN6e7KIEACLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.27.png](https://4.bp.blogspot.com/-m1ULWfso9f0/WBJrVRjbwtI/AAAAAAAAABEI/ZjwERwenKAowdW27w73X6e92vN6e7KIEACLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.27.png)]

5- Quan ja tens acabat l'estructura principal comences a caracteritzar el teu titella posant-li el nas, els ulls, les orelles...

[[https://2.bp.blogspot.com/-](https://2.bp.blogspot.com/-wQsTWCWKuzU/WBJrW388pUI/AAAAAAAAABEM/zHianJikzIY9tle62JrrPjk9161WwYhCQCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.53.png)

[wQsTWCWKuzU/WBJrW388pUI/AAAAAAAAABEM/zHianJikzIY9tle62JrrPjk9161WwYhCQCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.53.png](https://2.bp.blogspot.com/-wQsTWCWKuzU/WBJrW388pUI/AAAAAAAAABEM/zHianJikzIY9tle62JrrPjk9161WwYhCQCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.00.53.png)]

[<https://3.bp.blogspot.com/-6huSV0TJ66M/WBJseWBYhql/AAAAAAAAABEY/C0NjDB4swJl6ijamZ50XGqjIS2GDO8cNQCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.04.32.png>]

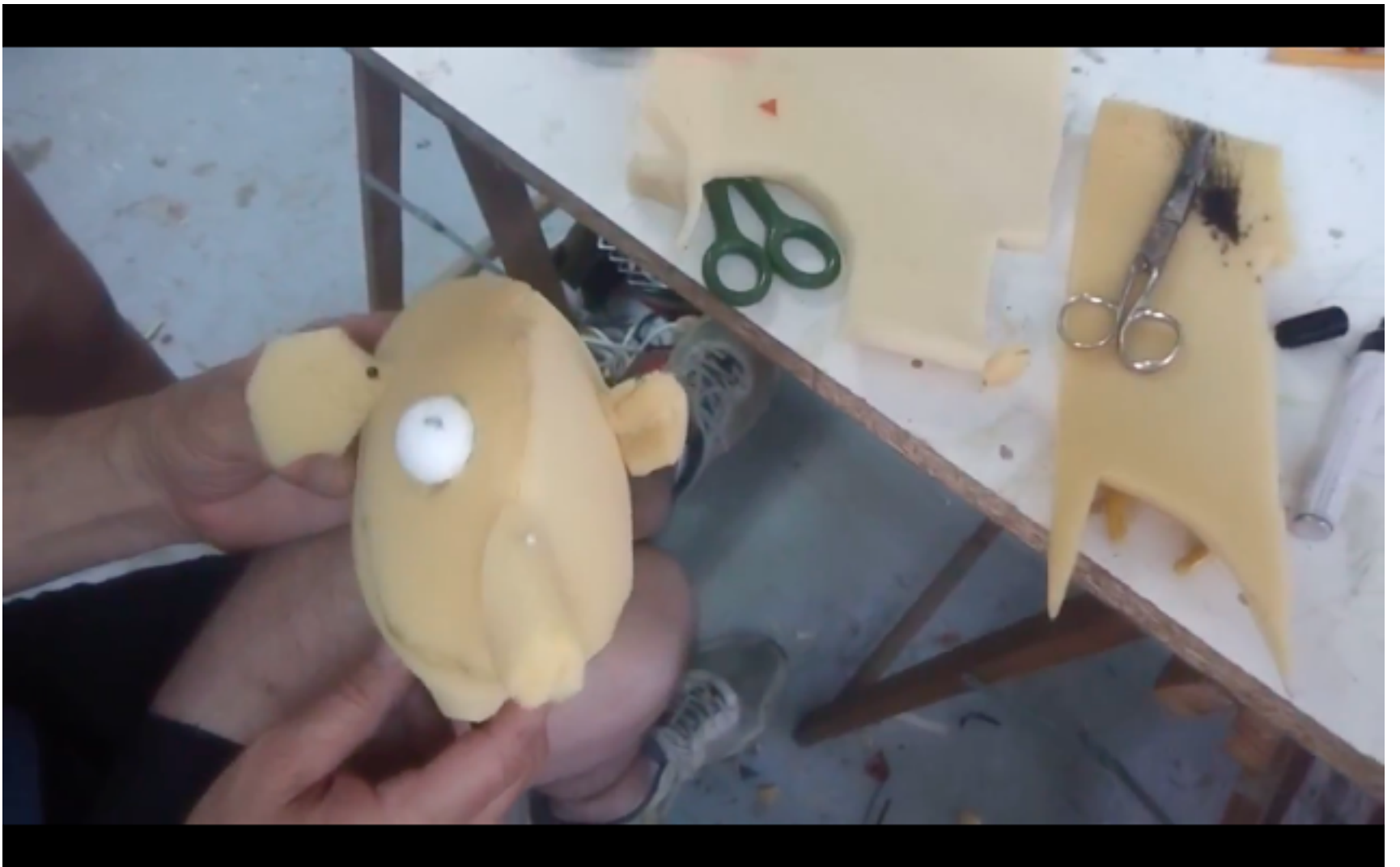
[<https://1.bp.blogspot.com/-eWleg3NwsuY/WBJseUGEjFI/AAAAAAAAABEU/8t9NK1XdllEmuoPd9rUAenLp1rWzEkoBgCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.04.34.png>]

[https://3.bp.blogspot.com/-Y7R_TMDfy3U/WBJtEqIqRVI/AAAAAAAAABFE/37HjcWsri1QcqDUb_SPpUJfJVluo4Y3wCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.08.19.png]

[https://4.bp.blogspot.com/-f6g2yiin4ZY/WBJtEfvmY_I/AAAAAAAAABE8/PtMT_-1UrPcHFcwccv5_PvmYxoa-1DwCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.08.25.png]

[<https://2.bp.blogspot.com/-tpfhUdiMez8/WBJtG83i4MI/AAAAAAAAABFM/UqOoGT7dUQQAqnq8xCWqIMGQDRUq4BEmgCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.08.56.png>]

[<https://3.bp.blogspot.com/-n4RdHXtgGjY/WBJtG9Rkval/AAAAAAAAABFQ/jl0aRYt565UU8QbkGj3ZQAvmzA-HCOmtAClC/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.08.06.png>]

6- I quan perfi més o menys la cara ja tenia totes les parts del rostre ,ens va ensenyar un cos que ja tenia fet i finalment ens el va deixar per a que féssim un de similar.

[https://1.bp.blogspot.com/-wYzc_SmKCM0/WBJuDGHithI/AAAAAAAAABFg/KcRBEhP9Jj8xh6y7i2g-yNF4K9az306sgCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.13.11.png]

[<https://3.bp.blogspot.com/-sGxccF-lAmY/WBJuWyPgGII/AAAAAAAAABFs/H1aluvHGCeoNtdip6enrMsNBjCjAZn5-UgCLcB/s1600/Captura%2Bde%2Bpantalla%2B2016-10-27%2Ba%2Bles%2B23.14.39.png>]

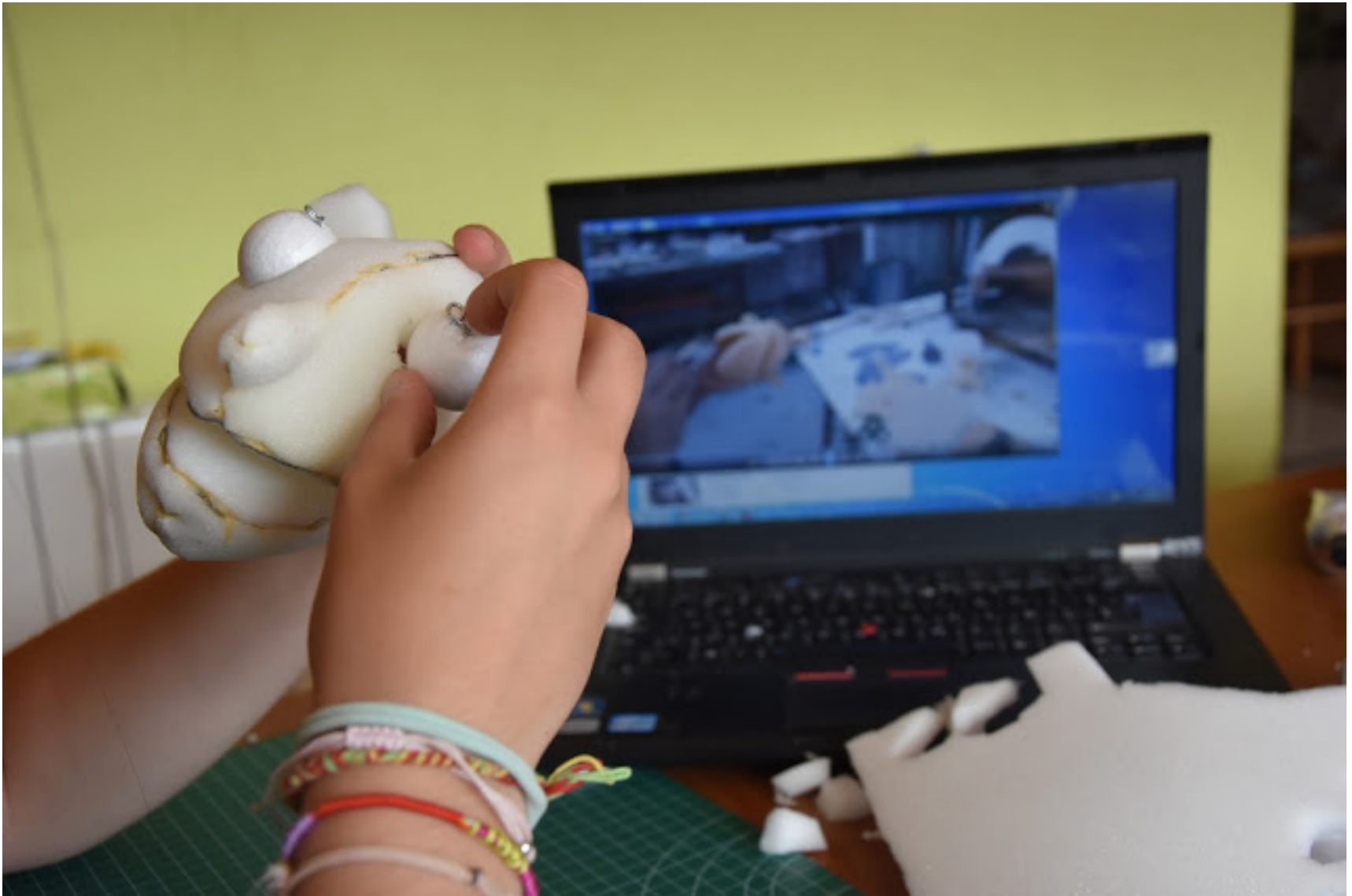
Després visitar a en Nartxi vam començar amb el desenvolupament dels nostres titelles. Abans, però, vam haver de recórrer diferents comerços per a obtenir els materials necessaris per a manufacturar-los. Gràcies als vídeos que vam enregistrar durant la visita al titellaire, la creació dels titelles es va fer molt més fàcil i àgil. Per intercanviar els cabells dels titelles vam decidir fer perruques que s'enganxessin amb velcro. Les mans dels titelles vam decidir fer-les utilitzant el mateix material que usàriem per al rostre d'aquests. (El procés de la nostra creació també està penjat al seguiment del treball perquè és vegi l'evolució de tot el treball, però en aquesta pàgina està una mica més ampliat)

Vam seguir els mateixos passos que hem explicat anteriorment. Us adjuntem una serie de fotografies on es veu clarament el procés.

[https://1.bp.blogspot.com/-8NJiciO0nnY/V5jdy9ACRAI/AAAAAAAAAXE/QguDufKNosAqAxwDXUbKSjz2lisVNdwjgCLcB/s1600/DSC_4886.JPG]

[[https://3.bp.blogspot.com/-](https://3.bp.blogspot.com/-lg_0J7eJJdY/V5jeLHTeG2I/AAAAAAAAAXQ/dKLMjSmQ71oBQ6hPv1NOoViwM7h9F8aQCLcB/s1600/DSC_4895.JPG)

[lg_0J7eJJdY/V5jeLHTeG2I/AAAAAAAAAXQ/dKLMjSmQ71oBQ6hPv1NOoViwM7h9F8aQCLcB/s1600/DSC_4895.JPG](https://3.bp.blogspot.com/-lg_0J7eJJdY/V5jeLHTeG2I/AAAAAAAAAXQ/dKLMjSmQ71oBQ6hPv1NOoViwM7h9F8aQCLcB/s1600/DSC_4895.JPG)]

Després d'haver construït els titelles, vam començar a personalitzar-los i fer-los més reals. Per aconseguir això els vam pintar la cara, els ulls, vam fer-lis perruques...

[[https://3.bp.blogspot.com/-](https://3.bp.blogspot.com/-ga32DYlyJQw/V58tIAHDYqI/AAAAAAAAAYY/Wy42HPIbeVM4t8tCLaiBZ5HLhThelc7kwCLcB/s1600/IMG_20160728_191846.jpg)

[ga32DYlyJQw/V58tIAHDYqI/AAAAAAAAAYY/Wy42HPIbeVM4t8tCLaiBZ5HLhThelc7kwCLcB/s1600/IMG_20160728_191846](https://3.bp.blogspot.com/-ga32DYlyJQw/V58tIAHDYqI/AAAAAAAAAYY/Wy42HPIbeVM4t8tCLaiBZ5HLhThelc7kwCLcB/s1600/IMG_20160728_191846.jpg)
].jpg]

[https://3.bp.blogspot.com/-gQOCME3mmzE/V58wpd5NqAI/AAAAAAAAAYs/ye5J8CdAuS0e0a1QGuHrt131laVRP9jnACLcB/s1600/DSC_4945.JPG]

[[https://4.bp.blogspot.com/-](https://4.bp.blogspot.com/-cDaQcRZDZIU/V58sqOMIWGI/AAAAAAAAAYQ/dpLQEz52fCY7fVWzNn9E0eiJrhKaADvzgCLcB/s1600/DSC_4937.JPG)

[cDaQcRZDZIU/V58sqOMIWGI/AAAAAAAAAYQ/dpLQEz52fCY7fVWzNn9E0eiJrhKaADvzgCLcB/s1600/DSC_4937.JPG](https://4.bp.blogspot.com/-cDaQcRZDZIU/V58sqOMIWGI/AAAAAAAAAYQ/dpLQEz52fCY7fVWzNn9E0eiJrhKaADvzgCLcB/s1600/DSC_4937.JPG)]

[https://2.bp.blogspot.com/-c6jl3fESkFE/V58snmNQ6_I/AAAAAAAAAYI/ixgHshviFLoELbUb8sSXXc-xASpswc1IQCLcB/s1600/DSC_4935.JPG]

[https://4.bp.blogspot.com/-chMJLieQ5TM/V58tMAYpqjI/AAAAAAAAAYc/Ha6usg6-pVsqNlzbvIS4G-F2roKh2TvdgCLcB/s1600/DSC_4944.JPG]

Quan vam donar per acabats els rostres dels titelles vam veure que, a excepció dels llavis i la longitud dels cabells, costava bastant distingir el sexe de cada un. Per tant, vam comprar pestanyes postisses i les hi vam afegir a l'Amber, la nostra protagonista, per donar-li un toc més femení.

[https://2.bp.blogspot.com/-RsyCwSgvBVA/V6MYHE0-ktI/AAAAAAAAAZs/eSmXLs8Ty0sA1O0PohU8SFA-lxY-59YrQCLcB/s1600/DSC_5181.JPG]

Un cop realitzats els caps i els cossos dels titelles vam visitar a l'àvia de la Maria, la Lolita, qui ens va aconsellar sobre quin tipus de vestimenta haurien de dur els titelles. Vam intentar aprendre a cosir, però el resultat no ens va acabar de convèncer i la Lolita va decidir implicar-se en la creació de la roba. Al final, la vestimenta de l'Amber la vam fer amb l'ajuda de la Lolita i la vestimenta de l'Hèctor sols.

[https://3.bp.blogspot.com/-iGhQM9BkFlg/V58pV3ACaBI/AAAAAAAAAXo/Jmaj96mKq60qJiEYIWBbGa4PhkwvQQrpACLcB/s1600/DSC_4932.JPG]

[<https://3.bp.blogspot.com/-6TQYExZ3MW8/V58p->

[QXuSQI/AAAAAAAAAXw/sLqCDQafxwoNqZG0hHJCK4eV4NXK_FOOACLcB/s1600/DSC_4933.JPG](https://3.bp.blogspot.com/-6TQYExZ3MW8/V58p-QXuSQI/AAAAAAAAAXw/sLqCDQafxwoNqZG0hHJCK4eV4NXK_FOOACLcB/s1600/DSC_4933.JPG)]

[https://2.bp.blogspot.com/-xoCzUvMOfBQ/V58qDvvr57I/AAAAAAAAAX0/NiatKK2V_Jlob3MP3xlG47Jv_o-hPtZ5QCLcB/s1600/DSC_4939.JPG]

[https://2.bp.blogspot.com/-2tIP-l89AXQ/V58wsV3XDnI/AAAAAAAAAY0/4m4hegZBGI08btukepHWrrQW8L-0qyvewCLcB/s1600/DSC_4947.JPG]

El resultat final, juntant els vestits amb els titelles, va ser el següent:

La manipulació dels titelles:

En última instància ens adonem que no es tan fàcil manipular un titella. Requereix molta habilitat i concentració si volem dur a terme la nostra feina correctament. A més a més, a l'hora de gravar, podem comprovar directament que el tipus de decorat que hem creat no ens ajuda del tot a l'hora de manipular els titelles amb comoditat. Per tant, hem de buscar solucions per tal que se'ns faci més fàcil. Per exemple, posar-nos a sota el decorat i asseguts en un tamboret per tal de que no se'ns vegi, això és una altra cosa a tenir en compte, hem de pensar que és un curtmetratge de titelles però que volem que sembli mínimament realista. Així doncs, ens posem en marxa per aconseguir el millor resultat possible, però abans d'això, hem de tenir en compte alguns passos bàsics per poder manipular un titella. Demanem ajuda a l'Ester (participant de la companyia Txo Titelles) perquè ens orienti a l'hora de donar vida als titelles.

Arribem a la següent conclusió; els aspectes més importants que cal tenir en compte a l'hora de manipular un titella són:

- **La mirada:** Cal saber en tot moment cap a on ha de mirar el nostre titella, ja que la mirada és essencial en l'expressivitat . Hauríem d'agafar el nas del titella com a punt de referència per saber cap a on dirigeix la mirada.
- **La verticalitat:** A vegades, quan manipulem un *muppet*, el nostre avantbraç tendeix a inclinar-se. Per això cal mantenir el braç formant un angle de 90° i procurar mantenir vertical l'avantbraç.

- **Tempo del titella (nivell de moviment):** El tempo del titella és el ritme amb el que actua el titella. És un aspecte essencial que dóna personalitat al nostre personatge. És a dir, si el titella és un personatge nerviós, aquest s'haurà de moure més ràpidament, donant-li un toc hiperactiu. I si és un personatge tranquil el seu ritme haurà de ser coherent amb la seva personalitat.

- **La veu:** Com els altres aspectes comentats anteriorment, la veu és absolutament necessària per definir la personalitat del titella, ja que si té una veu greu ens transmetrà una informació molt different a un personatge amb la veu aguda. En el nostre cas la veu no és en directe, per tant no l'hem treballat tant. Vam buscar a dues persones que encaixessin amb el perfil dels titelles i les vam gravar a part.

- **La respiració:** És el punt més important, perquè si el titella no respira significa que està mort. Quan manipules un titella has d'estar constantment fent una petita respiració per a què tingui l'energia suficient per mantenir-lo en vida.

- **L'energia del braç:** Quan manipules un titella no pots deixar el braç mort, sinó que has de dirigir tota la teva energia cap aquest per tal de donar presència i vida al titella.